

Numărul 22. Oradea-mare 2/15 iunie 1902. Anul XXXVIII

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe 1/2, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

D o e h i a.

A fost, se zice, odată, c'asă ne spune rëndul, un mare împărat ce, închingându-și șeaua pe-un cal iute ca vântul, în lume a plecat. A zis să-l ducă șoimul, precum îl duce gândul, spre-un țerm de el visat.

Și înșirat-a drumul, din zile făcând an, cu firea-i mult vitează. Prin sinurii pe pădure, pe margine de lan, mereu înainteză, când de o dată vede cum calu-i năzdrăvan s'oprește... și nechează.

Atunci gândește iute... nu-i vreme înspre sară! La ce stă murgu 'n loc? Se saltă-ușor în aer; ținând picioru 'n scară, se prinde de mijloc; iar ochiul lui de vultur întinderea măsuară... Iși simte-a lui noroc!

Căei lângă-un brâu de apă ce țara 'n lung brăzdează în șovăiri de-argint, se 'nalță o pădure cu vârfuri în spre-amează; iar poalele-i s'alint în aurul din vale ce belșugul vânează 'n al holdelor gint.*

Dar iată că se-aude un cal care aleargă, pământul sub copite părând că vra să-l spar gă. Un rege de odată stă 'n fața lui Traian. Din brâu el iute-și smulge cumplitul buzdugan. El pare nalt și mândru cu portul lui sumeț. Privind cu ochi în pară viteazul călăreț, îi zice cu urgie, căci el cu vedu-i supse, că ochii de la zimă voinicul nu-și mai rupse. „De unde ești străine? Șciut-ai unde vii? Pe Decebal din nume se poate să nu-l șciți? Privește, am în mână acest toiag străbun; pe cei cu gânduri rele eu șciți ca să-i răpun“.

* Formă veche românească, în loc de ginte.

„Dacă-mi cunoști gândirea, atunci Traian îi zice, de sigur azi din doue, un cap trebuî să picē“.

Să ieți la luptă dreaptă voinicii amendoî; se luptă pân' la moarte cu rîvnă de eroi... Norocul stă pe partea viteazului Roman. Pe Decebal îl culcă... Șirepul năzdrăvan anume arătase popasul lui Traian.

R i r i a.
(Coralia Gatoschi n. Biberi.)

Artele în viața socială.

— Conferință rostită la Ateneul Român din București la 7 aprilie 1902. —

(Urmare.)

Doamnelor și domnilor. Cât de intens este raportul dintre artă și viața socială, se dovedește mai ales prin faptul că artele au influențat întotdeauna moravurile sociale și la rëndul seî opul de artă, cum zice Taine:

„Este totdeauna determinat de moravurile încungîurătoare și este expresia spiritului general al unei stări bune sau rele sociale. Opurile de artă au contribuit mult la evoluția socială și poartă toate semnele timpului în care au fost create. Când în siluete, când în schițe profunde și largi, când în tablouri vaste, represintând clase întregi, arta manifestează sentimentele timpului: aici blândete, acolo brutalitate, aici talentul retoric, acolo instinctul resboinic — defectele mediului, calități câstigate, fel de fel de dispoziții variate și complexe“.

Toată istoria omenirii și tot istoricul moravurilor le vedem oglindate în operele de artă ale diferitelor epoce: cristianismul exaltat, brigandagiul feudal, tot caraghioslicul curților cu ridicolul cod al etichetei — din evul mediu, societatea galantă, cu

artificialul convențiilor sociale a veacurilor 16-lea și 17-lea și democrația savantă și realistă a veacului trecut și altele.

Cu cât e mai mare puterea creatoare a artistului, cu atât mai profund știe manifestă temperamentul rasei sale. Pictorul amplifică esențialul ființei fizice, poetul esențialul ființei morale. Și afară de câteva excepții originale, toți sunt influențați de o școală oare-care.

Acea ce distinge una de alta diferitele școli artistice, este că fiecare represintă un temperament — temperamentul climatei țării sale.

Principala și cea mai importantă școală de pictură este cea creată în Italia.

Italia — ce cuvânt magic pentru artiști și amatori de artă! Italia — leagănul artelor, isvorul frumosului, aurora luminelor — într'un singur cuvânt *sintesa* istoriei universale, de la începutul omenirii până la creațiunile cele mai puternice ale civilizației.

Dacă am șterge toate din trecut: țări, popoare, veacuri și am lăsa numai „Italia“ și am avea tabloul complet despre aspirația febrilă a omenirii spre mărire și glorie — și încă am avea tot aspectul grandios al luptelor pentru idealurile omenești.

Acest pământ bogat de fructe, umbrit de palmieri, spălat de oceanuri albastre, care a produs atâtea minuni — îl privim cu admirație.

Italia a fost conducătoare în chestiile mari ale omenirii, aici s'a manifestat pentru prima oară arta, ca un puternic factor cultural și aici s'a început sborul titanice al omenirii spre soare — prin „Renașterea“, acea epocă splendidă care încă n'a fost apropiată nici de un alt popor.

Renașterea a dat omenirii acei pictori geniali, la cari se închină și azi lumea întreagă.

Simplitatea în execuția concepțiilor profunde a pânzelor lui Rafael, ca de ex. Sfta Cecilia — una din capo-d'operele sale care se află în muzeul din Bologna — te indușează până la lacrimi. Cât este Rafael de admirat, se vede din faptul, că mormântul lui este și azi mereu acoperit cu flori — tot atâtea semne că el trăește veșnic și veșnic e slăvit.

Michail Angelo este maestrul necontestat al tuturor școalelor. Bogăția expresiunii și puterea concepției capo-d'operilor sale uimește și captivă, ca grupa de marmore „Mila“ care se află la Roma și statuetele de pe mormântul familiei Medici în Florența.

Principiul fundamental al lui Michail Angelo și al școlii Florentine este de a redă viața exuberantă.

Flamandii au creat o școală realistă sub care raport i-au urmat Germanii și Englezii.

În Germania domină ideile pure — școala lor și mai ales aceea din Colonia pictează *sufletul* omului: suflete blânde.

Școala creată de Albert Dürer e preocupată de sentimentul profund religios.

Școala din Munich cu Cornelius în frunte pictează opuri simbolice și filosofice cu scopul de a deștepta atenția privitorului asupra unui adevăr moral și social și aceasta școală consideră *idea* ca principală, execuția ca secundară.

Germanii în general preferă *fondul* și adevărul pur. Latiniilor *forma* și lucrurile idealizate. (Aplause.)

Artistul, în care palpita concepția unei lumi mai bune și în al cărui op vibrează simpatia, este preotul noii religii sociale: al *solidarității*. (Aplause.)

Și acel artist care nu lucrează la comandă, ci dintr'o necesitate sufletească, de a împărtăși și cu alții ceea ce-i frământă lumea lui internă, e condus întotdeauna de idealuri sociale. Romancierul cântă iubirea — acest architect al universului, — realistul analizează viața reală, naturalistul își înfige scalpul în nervi și ne arată vibrațiunea lor, satiricul înțepând, umoristul ridiculizând, toți au acelaș scop: de a îmbunătăți moravurile, toți au acelaș ideal: luminarea și emanciparea conștiințelor.

Tendința de a îmbunătăți moravurile se manifestă tot mai mult mai ales în arta modernă. Astfel capo-d'operele pictorului rus Veresciaghin în cari sunt redată ororile resboaielor din secolul trecut, îi sguđuie sufletul; la vederea sâlbătăciilor, revoltat cauți refugiu în concepții mai înalte morale — încât aceste opuri lucrează puternic pentru idea păcii universale.

Arta modernă, care evoluează puternic în sens moral, e în raport imediat cu viața socială, căci cum zice criticul Gherea: „Societatea, sugerând anumite „idei și sentimente în artist, creațiunea artistului, „caracterisată prin idei și sentimente sugerate de „societate, va sugera societății la rândul ei idei și sentimente, în armonie cu cele primite.“

Iar mai departe zice acest mare critic savant, fala țării noastre: „ideile și tendințele sociale sunt „chiar sângele cald și hrănitor, care nutrește și face „viețuitor organismul numit *arta*.“

Capo-d'operele artiștilor cari prin puterea lor suggestivă revoluționează spiritele, contribuie la evoluția morală a societății umane.

În primul loc inse, artiștii condeiiului au chiemarea, prin romane și scrieri tendențioase, de a formă un curent sănătos social, sugerând caractere morale.

Cine nu se simte mai nobilat cetind despre frumoasele caractere din romanul „Învieră“ de Leon Tolstoi, din „Miserabili“ de Victor Hugo, din „Istoria unui suflet“ de Emil Castelar?

Importanța romanelor cu tendințe este incontestabilă, căci în roman putându-se mai bine analiza psihologia societății umane, în acelaș timp se pot mai bine reliefa trăsăturile nobile și totodată a înfieră apucăturile desastroase.

Cine nu e fermecat de romanele psihologice ale lui Guy de Maupassant? — care a fost un mare observator ale unduțațiilor sentimentelor și a atins cu penel priceput gamele lor.

Romanele moderne esențialmente psihologice și sociologice cu tendințe moralizatoare au influențat considerabil, progresul moral al timpului nostru.

Și cât de strins este raportul dintre artă — care *glorifică ideile noi* și viața socială, se vede evident din curentele puternice ce produce câte un op de artă.

Romanele baronesei Berta Suttner pentru desarmare îi umple sufletul de revoltă în contra marelui resboaielor aranjate cu atâtea dibăcie și îi store involuntar strigătul de indignare „Jos armele!“ (Aplause.)

„Coliba Unchiului Toma“ a doamnei Stowe, a făcut mai mult pentru abolirea robiei negrilor decât predicile misionarilor englezi. „Jidovul Rătăcitor“ al lui Eugen Sue și „Sebastien Roch“ al lui Octave Mirbeau, expunând manoperile jesuiților, au contribuit la restringerea puterii lor în Franța.

Emile Zola — care zugrăvește atât de fidel omul în raporturile sale sociale — are darul de a revoluționa spiritele în contra inichităților, încât după apariția câte unui nou roman al său, totdeauna se produce o mai puternică evoluție socială spre marele „ideal” *Dreptatea*. (Aplause.)

Astfel romanul său „Germinal” a dezvoltat sindicatele pentru protejarea muncitorilor și minerilor. Cu „Fecondité” a avertizat națiunea franceză că alunecă pe panta peirei prin despopulare. Încât azi se înființază diferite societăți cari își trag măsurile pentru a preveni pericolul — atât prin protejarea fetelor-mume, cât și prin a introduce o lege care să permită căutarea paternității, ca astfel să se evite pruncuciderea ce e la ordinea zilei în Franța. (Aplause.)

Ultimul op al lui Zola „Travail”¹ ne învață că omul se poate înălța numai prin *muncă* și numai prin muncă putem aștepta realizarea idealurilor sociale: *societatea viitoare*, unde fiecare individ se va bucura de egala îndreptățire.

Realismul atât de plastic din romanele lui Zola are menirea de a *moraliza*, stârnind disgust și groază în contra moravurilor ușoare și în contra pornirilor sêlbatice.

Dar cum zice și Zola singur, el nu scrie pentru copii, pe cari trebuie să-i oprim de la citirea acestor romane, ei numai pentru oameni cu caracterul format pe principii bine stabilite.

Introducerea problemelor sociale în romane, deci crearea romanelor sociologice, este meritul doamnei George Sand — ale cărei personaje sînt în comunicare continuă cu prejudițiile sociale — care merit e recunoscut de profesorii savanți cari la Sorbona în Paris țin cursuri întregi asupra activității literare a lui George Sand, care e recunoscută azi și ca un preconișator ale noilor doctrine sociale.

Ideile generoase: iubirea de aproape, pacea universală și egala îndreptățire a sexurilor, propovăduite de marele umanitarist rus Leon Tolstoi — au fost deja sêmênate și de George Sand.

Afinitatea dintre opurile cu tendințe emancipatoare ale lui L. Tolstoi și G. Sand este remarcabilă, căci cariera literară atât a unuia cât și aceluialalt, este o arenă de luptă și de combatere în favoarea convingerilor lor.

Glasul profetic al unor asemenea apostoli ai umanității — cari prin acorduri vibratoare deșteaptă simpatia pentru cei nedreptățiti — are puterea de a revoluționa relațiile sociale și prin ideile noi emise deșteptând societatea la viața umanitară, o deșteaptă la viața artistică. (Aplause.)

Cât de mult contribuie artiștii la mărirea unui popor, ne putem convinge dacă răsfoim cu atențiune paginile istoriei culturale și economice ale Olandei și Angliei.

În dezvoltarea culturală a Olandei, pictorul Rembrandt a avut o misiune istorică, iar în Anglia acest rol a fost al lui John Ruskin, numit și apostolul esteticeii.

Starea înfloritoare de azi a Olandei este meritul lui Rembrandt. El a fost conducătorul națiunii sale, el care resimțind puternic dorințele, aspirațiunea și sentimentele neamului său, a sevêrsit acel procedeu chimic care eliminază din corp tot ce e

strein, pentru ca acesta să se desvolte conform legilor sale naturale.

Tot ce a tradus Rembrandt în opurile sale este pur Olandez.

Nici odată n'a existat un pictor mai original. El n'a împrumutat de la nimeni nimic. A studiat toate școlile, dar isvorul său de inspirație a fost sufletul său și natura vêdută și simțită de sufletul său de artist.

Nu mai o astfel de individualitate absolută poate crea minuni.

Rembrandt a învățat neamul său de a se cunoașce pe sine, dezvoltându-și talentele proprii. El s'a dat pe sine de exemplu. Olandezii l-au imitat și urmând *adevêrul* indicat de Rembrandt, s'a format individualitatea puternică a poporului olandez. De și majoritatea acestui popor de seamă, prin talent și temperament — cărora se conformă fără genă — sînt negustori de lalele,¹ ei și cîiti apreciază arta pentru că prin *artă s'au luminat*. (Aplause.)

Cât e de conștient acest popor de meritele marelui Rembrandt, se vede din toate manifestările lui față de acest geniù. Așă de ex. încoronarea reginei Vilhelmina a serbat-o cu aranjarea unei expoziții care a întrecut în splendoare toate expozițiile artistice de până acum, — unde au fost reunite cele mai de capetenie tablouri ale lui Rembrandt. Încât în ziua când olandezii au aplaudat pe suverana lor, ei au adus totodată omagii și regelui etern al lor lui Rembrandt, care de și a fost numai fiul unui morar din Leyden și a murit sărac; dar preocupă mai mult lumea întreagă decât toți foștii și viitorii regi ai Olandei. (Aplause.)

(Finea va urmă.)

Neli I. Cornea.

Lei de piatră.

*Când străinii merg să vadă
Podul la Lo-kù, pe-o stradă
Care iese din Pechin,
Și au vreme să privească,
Vêd pe puntea cea domnească
O minune, un loc de chin.*

*Pe-ale punții largi parcare
Lei de piatră, multe stane,
Stau la rënd, dar încurcat.
Nu sânt mulți — așă se vede —
Înse nimeni, de mi-î crede,
Încă nu i-a numêrat.*

*Mulți din cei ce se 'ncercară,
De necaz pe pod crăpară
Orî au nebunit pe rënd.
Alții-au numêrat, sêrmanii,
Nu cu zilele, cu anii,
Și muriră numêrând.*

¹ Munca.

¹ Tulipe.

*Mulți se miră 'n stare mută,
Altul: „Ce! Pot fi vr'o sută,
Am să-î număr într'un fel!“,
Las' să ridă cât îi place,
Dacă zice: „Ei! voiî face!“.
Să-l vedem ce-o face el.*

*Primul rënd îl isprăveșce,
Numără și când sfârșeșce
Controlând, merge 'napoi:
Face mutre-acum, nebunul,
Vede doi în loc de unul,
Vede zece 'n loc de doi.*

*Ei sânt lei, în multe fețe,
Mari și mici, cu coade crețe,
Cu ochi roșii, -un cârd de lei,
Par' că-s vii, sclipind în soare,
Cu priviri fulgerătoare,
Rid de lume, rid și ei.*

*Unii cu făpturi mai slabe,
Alții grași, își sug din labe,
Își ling botul, sar pe stânci;
Cel mai mic la mari în spate,
Ici culoați pe jumătate,
Colo șed, ici stau pe brânci.*

*Te privesc de prin unghere,
De prin colțuri, — e părere! —
De prin câte crăpături,
Par' că-și scot alene capul,
Unii caraghioși ca țapul
Cu nebune sărituri.*

*Sus și jos și ori și unde
Îese-un leu și iar s'ascunde
După locu 'n care stă;
Numără cât vrei și cată:
N-o să afli nici odată
Câți îi pier și câți mai ai.*

*Ai o sută, bună oară;
Numărând de-a doua oară,
Afli-o sută opt de lei.
De-î mai numeri înainte,
Par' că stă să-ți ieși din minte,
Că sânt nouă-zece și trei!*

*Numărând tu vești adese
Că alt leu de-odată iese
Unde nu-î și nici nu crești;
Iar pe care-l vești s'ascunde,
Te 'nvârtești și cauți unde,
Și-î ascuns și nu-l mai vești.*

*Când închiși un ochi, e toată
Altă grupă, și-altă gloată:
Iar de 'nchiși pe celalalt,
Sânt cu totul alte fiare,
Care-î puiă acum e mare,
Sta pe brânci și-acum e nalt.*

*Numărând tot dai din umeri,
Blestemi și injuri și numeri
Până stai prostit ca ei.
Dar începi d'a capo truda,
Și te-apucă 'n urmă ctuda,
C'un ciomag să dai în lei.*

*Pe-unii boalele-î apucă,
Și pornesc ca să se ducă,
Dar s'opresc, își fac răgaz
Să mai numere nainte,
Ori să-și piardă biata minte,
Ori să crape de necaz.*

*Ori ce-ați spune, ori ce-ați face,
Numărați voi cât ve place
Lei punctii la Lo-kù —
N'o să știți voi nici odată
Nici câți sânt, nici cum arată:
Cine-î puse, meșter fu!*

5/18 aprilie, 1902.

G. Coșbuc.

(După o tradiție chineză.)

Icoane din viață.

(Urmare.)

II

În liceu. La dl avocat Dragu. La dl Leonard. Costache. „Zorile“ (primul meu volum de poezii 1887) La Mme Cati. În fața nevoei. Un teatru dramatic. Chenzina mea și celebrul tragedian Ernesto Rossi.

1. În liceu.

 Două zi, pe la orele 10 a. m. me găsiam în fața directorului liceului Carol I din Craiova, reputatul matematic al Olteniei, decedat acum câțiva ani.

După ce cetii rëndurile scrise de fratele său, zimbetul lui dușos fu pentru mine avant-garda simpatiei sale ce mi-o acordă.

— Frate-meu imi scrie foarte frumos despre dta și-mi arată că i-ai fost recomandat de dl Urechia și acest distins bărbat știe pe cine recomandă. Te înscriu cu deosebită plăcere în liceul nostru și vom fi mândrii de a te prenumera printre elevii noștri; te rog tot deodată să lași atestatul dtale în archiva liceului nostru ca o amintire, care să pomenească posterității că printre generațiile epocii noastre a eșit și un elev de origină macedoneană.

Uite și programul cărților. Acum te poți duce

Pe iarba verde.

Carmen Sylva acasă.

să te mai plimbî prin oraş, să faci cunoştinţă cu elevii noştri cari îți vor ținea loc de rude, iar noi profesorii îți vom fi ca și părinți.

Cuvintele noului meu director fure ca un balsam pe inima mea. Ele avură darul de a me face să cred că eu lipsitul de mângăere părintească, eu care rătăcisem atâta vreme în căutarea luminei, mi-am găsit în sfârșit familia dorită, care să me înțeleagă și să nu me rețină în cătușele întunericului.

I mulțumii și după ce salutați, m'am retras pentru a me face cunoscut lui Arghir hotelierului și a-i da să citească scrisoarea lui unchiu Toma Buraco, căci eu plecasem de la hotel prea de dimineață cu grigea înscrierii și nu dedesem încă ochi cu dsa.

Începusem să urmez regulat cursurile.

Trecuse trei săptămâni și eu tot la hotel ședeam în așteptarea unchiului Toma.

În sfârșit, dsa a sosit împreună cu dl Alexianu și după ce le povestii cum am fost primit de bine de dl director și le arătați că urmez regulat cursurile, dl Alexianu îmi zise să merg a doua zi la dsa acasă, când îmi va destina locuința, unde urmează să me așez pe viitor.

2. La dl avocat Dragu.

La ora determinată m'am dus la dl Alexianu, care îmi dete o scrisoare, spuindu-mi să me prezint la dl avocat Dragu, unde me și ființați la ora 7 seara.

Dl Dragu avea doi copilași între 7 și 9 ani și o dsoară care eră internă la pensionul „Mărăcinescu“.

— A, dta ești băiatul despre care mi-a vorbit colegul meu Alexianu ?!

Și me măsură de sus până jos cu o mândrie suverană, pe când eu observați că strimbă din nas : semn că nu-i conveniam.

Eram în anul al 17-lea și mustața începuse a-mi mijii; pe lângă aceasta fiind binefăcut, cine nu-mi cunoșcea vârstea, mi-ar fi dat cel puțin 19 ani, (căci belelele ușor te 'mbetrănesc) și aceasta nu-i venia la socoteală gelosului avocat, care probabil se gândia să nu devin — Doamne ferește, „prietenul casei“, lucru ce nici că-mi treznia mie prin minte, pe vremea aceea asemenea drăcii...

Veni și doamna, o tineră brunetă și frumoasă pentru vârsta ei, asupra căreia nu 'ndrăsnii să-mi arunc privirea decât odată, cam din fugă, căci de aș mai fi privit-o pentru a doua oară, cine știe ce întorsetură luă afacerea mea.

Dânsa me găsi foarte simpatic și toemați potrivit pentru a-i supraveghia și medita copiii.

— Domnialui e băiatul despre care ne-a vorbit eri dl Alexianu, Dragule ?

— Hm... da, murmură el, posomorindu-se că se amestecă și dânsa în vorbă și cum nu doria să-i cunosc părerile ce are despre mine, trecu în salon, unde îl urmă și doamna, după ce mi-aruncă o privire plină de milă și compătimire...

Acolo — auđii o discuțiune aprinsă în franțuzește, el susținând că sunt cel puțin de 20 de ani, că n'are ce face cu mine, de oare-ce se așteptă să am cel mult 14 ani, pe când dânsa i răspundea :

— *Mais non cheri ! Regardt le pauvre enfant, il n'a pas l'existence, et sans famille...*

— Nu se poate, nu se poate, lasă-me în pace cu mila ta, sfârși dl Dragu și veni la mine, care așteptam în sală.

— Uite ce băete : mie-mi trebuie un om care să me servească. Bunăoară : să meargă cu coșu în piață, să pue și să ridice masa, să-mi scuture hainele, să-mi lustruiască ghetetele mele, ale cocoanei și ale copiilor, să măture prin camere, să șteargă pe jos, să ude florile din grădină, să dea ajutor la bucătărie și multe altele pe care dta nu o să le poți face.

— Fac totul, dle, numai să mi se acorde timpul necesar școalei ; me voiți sculă de noapte și după ce voiți isprăvi serviciul, voiți plecă la liceu.

Advocatul iar strimbă din nas, dar de data asta încrunță și sprincenile. Răspunsul meu îl desarmase pentru moment, dar nu se lăsă.

— Dragule, fă o încercare ; dacă vedem că va putea băiatul să te servească întocmai și să-și vadă și de școală, de ce nu l-ai oprii ? interveni doamna.

Înse soțul ei nu i-a răspuns, ci cu fața întors spre mine, părū resolut :

— Bine, băete, voiți vorbi eu cu dl Alexianu și în urmă vom vedea.

Acestui „vom vedea“ părea că-i urmează a nu ne mai vedea...

Eu vedând că n'are voce bună de a me oprii, și spre a nu-l plictisi cu insistențele mele, am salutat respectuos și m'am retras.

A doua seară, când m'am dus la dl Alexianu să-i spun ce am pățit și să aflu rezultatul convorbirei lor, me întimpină zicând :

— Închipuește-ți Petrule dragă, avocatul nostru eră gelos de tine să nu te îndrăgească cocoana lui...

Am roșit și mi se părea că odaia se învârtește cu mine. Nu m'aș mai fi dus înapoi la avocat pentru nimic în lume.

— Dar să nu te îngrigești de loc, continuă dl Alexianu, căci am nimerit o casă cu mult mai bună ca a dumnilui, unde ai să trăiești ca la părinții tei. Vedând că pe Dragu nu-l pot scoate din „idei“, m'am adresat dlui Leonard, care m'a rugat să te trimit imediat, căci are mare nevoie de un băiat ca tine.

Ultimele lui cuvinte me făcură să-mi vin în fire. A doua zi eram instalat la dl Leonard, amic bun al dlui Alexianu.

3. La dl Leonard.

Dl Leonard avea 6 copii și mărunții între 4 și 12 ani. Adică așa mergea *progresia aritmetică* a vârstei copiilor : Richard-nebunul, de 12 ani ; după el venia Mircea-ipocritul de 10 ani ; apoi Dodu-proștul, de 8 ani ; Costica-înțeleptul de 7 ani ; Tache-bătăiosul, de 6 ani ; și în fine, Mituța-îndrăcitul de 4 ani ; și cel mai piperat, vorba Anicăi — jupuneasă în casă.

Fiecare din copii avea câte o poreclă, după cum am văduț, care se potrivea de minune cu natura fiecăruia, căci porecla dată eră urmarea unui studiu psihologic, studiu făcut de jupâneasa Anica, doica lor, care se văetă într'una că au îmbetrănit-o fără vreme, căci numai ea gustase amarul cu ei până în fundul paharului ; de aceea la vederea mea, dânsa ștergând geamurile de praf, strigă : „e de nesuferit cu copiii ăștia, dle profesor“...

În casa dlui Leonard am dat de un sgomot care nu se astîmpără decât vre-o oră doue în timpul nopții, încolo zarvă mare.

Până să astîmpere pe unu jupâneasa Anica, se pomenia în cealaltă parte cu altul: măăă... fi-lea-i al dacului să fi... de ce me bați?

Apoi: mamă... m'a lovit Dodu... și când Anica îl sorcoviă cu vre-un pumn indesar să se astîmpere, atunci Dodu eră în stare să înalțe tavanul cu țipetele lui, care transformă casa într'o lavră ovreiască.

Dar acestea nu erău nimic pe lângă isprăvile lui Richard.

Nu trecuse o săptămână de la instalarea mea aci și familia Leonard avea mare sindrofie în seara ce o voiți schiță în fugă.

Multe doamne și mulți domni fusese pofțiți și înainte de masă se plimbuă la braț prin lungile coridoare, doamna unuia cu domnul celeialalte, ori cu vre-un burlac setos de iubirea tuturoră... numai de s'ar fi putut...

Astfel, o tineră în floare, de curënd măritată, se lăsă molatic pe brațul unui tinăr spileuit, care o conducea palpitându-i inima, vorbindu-și amândoi în șoapte și avënd aerul de a se feri de privirile celorlalți.

Dênsul i spunea la ureche că e cea mai frumoasă, că e regina sindrofiei; ea zimbiă platonice și-i stringea mai vârtos brațul; poate că l-ar fi uitat cu iubirea ei inflăcărată, inșe se genă să nu atragă atențiunea celorlalți între care se petrecea aceeaș piesă, diferind doar „mășeile“...

Spileuitul nu-ș slăbiă o clipă mustața; la fiecare schimbare de priviri cu o mână și-o răsuciă.

Amândoi erău transportați și mintea lor sbură prin locuri singuratic; părea că visează deștepti.

— Ce frumos ar fi — i-a șoptit el.

Dênsa plecase ochii în jos cu pudoare, dar tocmai atunci se oprise în fața lor nenea Rosescu, un domn cărunt cu favoriții albi, trezindu-i din visare...

— Scumpă Olgă, dar nu veți dragă că nici o damă n'a mai ramas prin coridor... Haidem în salon puile, unde mi te așteaptă o lume...

Olga se întunecă de mânie și măsurându-l cu ochii ei în care schinteia focul urei în acel moment, i respunse scurt:

— Ce anost ești!

Apoi desprindându-se cu multă părere de reu de la brațul tinerului, nu uită ca înainte de a-l părăsi, să-l înfășoare într'o privire caldă, promițetoare de fericiri viitoare și prindându-și trena rochei albe între degete, făcū un pas înainte, întorcënd capul cu dispreț spre nenea Rosescu, care remase tablou față de purtarea necuviincioasă a Olgăi, căreia îi iertă totul... „fiind încă abia o copilă sburdalnică“.

E vorba nenea Rosescu eră prea fericitul soț al Olgăi (?)

În salon, damele discutaū în timpul acesta de prețul „rochei superbe“ cu care se presintă Olga Rosescu. Cu venirea dênsel printre „prietine“ discuțiunea, — prin succesiune de idei, se învêrți împregiurul unui amor de senzație — dar cum Olga se jucă cu Julieta — atențiunea tuturoră se concentră asupra „frumoasei Juliete“ o cătelușe „de rasă“, căt un ariciu de mare, albă, tunsă de la jumătate, cu moț în coadă și cu panglică, împodobită ca o mireasă.

Dobitocul prindënd de veste că e admirat cu exaltațiune, se uită vioi la toate, lătră, dete din coadă, schinci și făcū sluşi.

O doamnă se repeđi la ea, o luă în brațe, o strinse la pept ridënd cu mult haz și pupând-o în bot cu o dragoste de mamă... ca una care nu avea copii și-i plăcea mult societatea cățelilor de rasă.

Julieta trecea din mână în mână, primind nesfârșite sărutări și toate suspinaū că de ce n'au și ele un juvaer ca Julieta.

Una spunea că ar da „un milion“ pe un așa „inger de căne“.

În sfârșit, își făcū aparițiunea și Mimi, pisica dnei Leonard, care vedëndu-se, pe semne, negligeată din cauza Julietei, întinse lăbuța cu finețe pisicească și hârși cu ea în ochii Julietei, ce începū a schelălăi de atâta durere încât determină leșinul mai multor doamne sentimentale. Pe ceea cu „milionul“ o găseșce damlăua.

În camera de alături se găsiaū domni, unde discutaū politică; unii de principii conservatoare, făceat haz de căderea guvernului Brătianu, alții, din contra fiind liberali „pur rang“ combăteaū cu înversunare pe cei dintei.

Se încinse o discuțiune aprinsă între dl Leonard conservator și dl Rosescu, liberal infocat. Acesta din urmă se infurie și dete cu tifa, uitând regulele buneii cuviințe, că aci eră la sindrofie și nu la intrunire.

Se făcū sgomot. Doamnele curioase alergară în camera lor și vedëndu-și bărbații în culmea furiei, s'au apropiat de ei ca niște Sabine stabilind pace și iubire în inimă. Olga profitând de un moment de zăpăceală, se lăsase leșinată în brațele drăguțului ei, la scena „înfiorătoare“ dintre dl Rosescu și Leonard.

Pe când sus se petreceau cele descrise, de jos venia un sgomot infernal, ale cărui motive merită atențiunea noastră.

Me găsiam în meditație cu copiii și pe când me încercam să fac la tablă formarea timpurilor în latineșce. Richard în loc să dea atenție la ceea ce explicam, găsi de cuviință să lipească de gura sticlei de lampă o hârtie udă cu scuipat și prin acest fenomen înterupëndu-se comunicația oxigenului cu flacăra lampei, se auđi în clipă un țaac și sticla împrocând cloburile ca un explosibil, pe mine me miini la mir, pe Dodu îl ajunse un clob în vârful nasului, pe Mircea la sprinceană și pe Tache la buză.

Atunci revolta durerii isbucni într'un pâns unanim; toți plângeau pe întrecute, numai Richard rîdea să se tăvălească și n'avea tovarăși de întrecere.

Dl și dna Leonard erău deprinși cu sgomotul de jos, de aceea fără să se mai neliniștească de ceva, contribuira prin prezența lor chiar la liniștea invitațiilor.

„Copiii fac sgomot jos, nu e nimica, nu e nimica; preparatorul e cu ei... explică dna Leonard.

În salon, o dsoară execută „perfect“ din piano *Vorage* de Weber, care concordă minunat cu uraganul ridicat în meditație.

Sindrofiștii își continuară petrecerea, copiii trecură la culcare, iar eu me îndreptai în camera noastră din curte, adică a mea și a lui Costache, feciorul de masă.

(Va urmă.)

Petru Vulcan.

G a m ă.

*Nu cunosc mai neagră pată pe o haină sufletească,
Decât nerecunoștința ca răsplată omenească.*

*Nu cunosc un chin mai mare, într'un suflet slab
din fire,
Ca 'ndoiala, gelosia în aprinsa lui tubire.*

*Nu cunosc o suferință, lăcomie de balaur,
Sete mai răpuitoare, decât patima de aur.*

*Nu cunosc o mai grozavă și mai aprigă furtună,
Ca răscoala clasei, care, asuprită, se răbună...*

*Nu cunosc puternicie și mai mare bunătate
Decât cea Dumnezească în a sa eternitate.*

*Nu cunosc o mai sublimă și mai dulce mân-
găere,
Ca a mamei desmierdare, ce nimic în schimb nu
cere.*

*Nu cunosc mai blândă pace în a ei desfășurare,
Ca între imensitatea dintre cer, senin și mare...*

*Nu cunosc o mai intimă și mai caldă mulțumire,
Ca pe-un câmp cu mici coline cu fâneața 'n în-
florire.*

*Nu cunosc mai dulce farmec, prins din tatnele
naturii,
Decât doțna dintr'un fluer zisă 'n freametul pă-
durii...*

N. Radulescu Niger.

Făcut de mărit.

Datinii populare din părțile Huedinului.

1.

Duminecă seara iese fata afară și mergând la gard scutură 9 pari — fiecare câte de 3 ori zicând la tot paru: io scutur paru, paru scutire gardu, gardu scutire pe dracu, dracu scutire pe N... să n'albă stare și alinare până la mine a veni, m'a cere și luă de nevastă.

2.

Duminecă seara — fata de mărit întoarce furca de tors cu susu 'n jos, leagă cațeru tot așa, întoarce fusul, roata din fus — și astfel — toarce înderēt (indrugă) 9 fire de tort cât poate întinde cu mâna dreaptă. Aceste 9 fire la face apoi ghem înderēt și ghemul îl aruncă pe horn în sus unde îl prinde măică sa ori altă surată a sa. Acest ghem se aruncă de trei ori pe horn în sus — și arucându-l zice: eū nu țip ghemul, ci țip pe N... din casă, de la masă, din unghet, de sub unghet, din pat, de sub

pat, de unde se află — să nu aibă stare și alinare, până la mine a veni, m'a peți și luă de nevastă.

3.

Fata de mărit ia un măr și-l întoarce în giur de toate părțile și membrele trupului de câte 3 ori zicând: așa să nu pot fi eū fără ochi, fără nas, fără gură, fără urechi, fără grumazi, fără trunchiū, fără mâni și fără picioare. Aceasta vrăciuitură se face în trei zile de marți seara, după aceea, mărul acesta îl dă să-l mănăce acela pe care-l vrea de bărbat.

4.

Fata de mărit — ziua ajunului Bobotezei — o ajună, iar seara — numai trei bucături de pită rupe cu gura din felia ce s-a tăiat apoi și din acestea — bucata cea dintâi o aruncă în sin, iar pita ce l-a ramas o pune sub perina capului — unde își mai pune un rënd de haine bărbătești (cămașe, pălărie etc.) făcându-și peste fiecare bucată de haină câte 9 mătăni în toate cele patru direcții ale lumii. Așternutul acesta îl face în locul mesei din casă. Pe masă pune două linguri, pită, sare, apă. Peste noapte se visează apoi cu acela care va s'o ia în căsătorie.

5.

Femeile cari au fete de mărit și totodată și prunc mic la sin, face o pogăciță cu lapte din sin, aceasta o coace la cămașa fetei, care o poartă de marți până joi. Joi o descoase și fiind uscată — o sfarmă mărunt și presară în beutura celui pe care îl dorește fata sa.

Ficiorul respectiv e silit s'o ia în căsătorie, căci nu mai poate de dorul ei.

6.

Când merg fetele la joc (danț, hidede), rad drăgla și lopata cu care bagă pita în cuptor și răzătura aceasta o bagă în cizmă zicând: așa să joc eū precum joacă drăgla și lopata în cuptor, și așa să nu poată fi N. fără mine, cum nu pot fi muerile fără drăglă și fără lopată.

Avram Igna.*

Strigături.

Fetele din satu nostru,
Se laudă cu frumosu;
Frumosu nu-i de la ele,
Îi de la Greci din covățele!

Fetele de la Poiană.
Se spală cu apă goală,
Fața lor ca de cocoană,
Hazu ca de curcă chioară;
Vai săracu sulimanu,
Cum înșală gugumanu!

(Auzită de la Anca lui Mihai din Breaza de jos România.)

Ch. Țapu.

* La descântecul 1 de mărit din nrul 20 a. 1902 s'a venit o eroare... Nu — „eși dinde ești — că nu-mi trebuiești” ci: eși dinde ești că amú imi trebuiești, fiind că — pe el îl cere de ajutor.

SALON.

Serisoare din spital.

Onorate dle redactor,

Ve trimit această serisoare spre publicare, urmărind un scop pe care-l veți înțelege din énsuş conţinutul ei.

E şciut că cea mai mare parte a populaţiei, fie boer sau ţeran, are o groază nespūsă de spital. De multe, foarte de multe ori, am vèdut oameni pèrind numai din această caūsă. Nu ori ce boală și nu ori ce bolnav poate fi tratat acasă.

Spitalele la noi, atât de bine alcătuite și medicii lor întotdeauna binevoitori cu bolnavii, ar merită mai multă încredere. Dar din păcate nu e așa.

Ve scriu această serisoare dintr'unul din cele mai bune spitale ale noastre.

Un copil al meu îmbolnăvindu-se de o boală gravă care nu putea fi tratată acasă, fui silită să-mi iaū copilaşul și să vin la spital. Mărturisesc că la vederea marelui clădiri și găsindu-me între un număr de femei fiecare cu câte un copil bolnav, ceea ce simţii în primul moment nu fu tocmai plăcere.

Doctorii și studenții, îmbrăcați cu niște halate mari de dril pe cari ei le numesc bluse, alții cu șorturi și cu un fel de tichiū pe cap, foiaū în sus și în jos.

Arătați copilul și me duseiū într'un salon, unde alți copii bolnavi zăceau în patuceane albe. Pe fețele tuturor se citia suferințe.

Bietul meu copil care ca și mine nu mai fusese într'un salon de spital, se agăta cu mâinile de gâtul meu. Noroc că după intervenția unuia din medici, pe care-l cunoșteam, mi se dete voe a rămănea și eu în spital.

Voi căută a da pe scurt, o istorie fidelă a vieții din spital. Aș dori prin aceasta să arăt și altor mame, ca la nevoe — să le ferească Dumnezeu, nu e vorbă — să caute a me imită.

Peste tot domneșce o curățenie exemplară. Și aceasta e cu atât mai greū, cu cât majoritatea copiilor sūnt mici.

Parte din ei sūnt cu mamele lor, iar alții — unii de 2—3 ani — sūnt singuri.

Me îndușoșă privirea lor cuminte și resemnată. Își suportau durerile cu mai multă răbdare decât oamenii mari.

Cei lăsați singuri suspină și șoptesc din când în când: mamă! cu o voce încetă în lacrimi. Me întrebam une-ori dacă durerile fizice nu le suportau mai ușor ca lipsa mamei.

În salonul în care staū eu sūnt 7 bolnave și toate mărișoare.

O fetiță, venită dintr'un sat mare îndepărtat, suferă de o boală fără leac. Picioarele-i sūnt paralizate de 9 ani. E curios cum nu-și dă seama și ride mușcând dintr'un codru mare de pâne.

Alături, o ovreică care nu șcie bine româneșce și pronunță din când în când cuvinte în limba ei,

pare un schelet, atât îi de slabă. Fața i e ca de marmoră. Și are de ce biata fată. E bolnavă de 4 ani și pare că simte că nu mai are mult de trăit. Pe tableta deasupra patului stă scris: tuberculosă osoasă.

În celalalt pat, o fetiță bolnavă de apendicită. Mama ei, o biată femeie venită din fundul Transilvaniei, stă toată ziua lângă ea și plânge. Se roagă mereu de doctori să-i dea fata acasă: „Să nu moară prin străini“.

Peste tot domneșce o ordine perfectă. Supraveghiătoarea, o femeie foarte bună, umblă toată ziua de la un pat la altul, din salon în salon și dă doctoriile copiilor mângându-i și ademenindu-i cu câte ceva.

Mult mi-a plăcut din partea doctorilor faptul că fiecare e tratat în mod egal, țeranul ca și mahalagiul, ca și cei de așa zisă condiție mai bună. Aci nu încap hotăriri. Către toți aceeaș bună-voință și interes.

Eū nu voi încetă nici odată de-a povătuī pe ori care mamă în dureroasa mea situațiune, a reurge la ajutorul spitalului.

Lia Măgura.

Carmen Sylva acasă.

— La ilustrația din nr. acesta. —

Palatul regal din București are un farmec particular. Acest farmac este curtea reginei Elisabeta. Grațioasa suverană adună în gîurul seū o societate cu care cântă musică, își petrece și lucrează. Ilustrația noastră înfățișează un astfel de moment idilic. Carmen Sylva acasă, în societatea cea mai intimă.

LITERATURĂ.

Dna Riria colaboratoare a „Familiei“. Numărul present al revistei noastre ofere o surprindere plăcută pentru publicul cetitor, o nouă și frumoasă inspirațiune poetică a doamnei Riria, care cu scrierea sa „Ultima rază din viața lui Eminescu“, reprodușă și de noi, a atras atențiunea tuturor cercurilor noastre literare. Dsa, rugată de noi, ne-a făcut și noue plăcerea d'a ne trimite o lucrare inedită, pe care o publicăm acuma în fruntea revistei, salutând cu bucurie pe autoarea ei în șirul colaboratorilor noștri și dorind să avem ocașiunea cât mai adese ori a-i putea deschide coloanele noastre.

Poesiile Elenei din Ardeal. Tinera noastră poetă, care se ascunde sub pseudonimul „Elena din Ardeal“, a scos la lumină în Arad în tipografia „Tribuna Poporului“ o culegere a poeziilor sale. Titlul volumului „Stropi de rouă“ totodată ne indică și fondul acestor poezii. Cântăreață a dragostei plângătoare, prin aceste acorduri ale lirei erotice, poeta ne presintă peripețiile, durerea și jalea, unei inimii iubitoare, care varsă lacrimi. Versificația e ușoară, limba clară, forma simplă. Tiparul e frumos. Prețul unui exemplar 1 coroană.

Istoria Românilor în limba germană. Dl Nicolae Iorga a fost invitat să scrie pentru o mare culegere germană de istorii naționale, istoria poporului român. Lucrarea aceea se va tipări în primăvara anului viitor. Spre a-și îndeplini cât mai per-

fect însărcinarea, dl Iorga se adresează către toți, cari au documente istorice, să i le pună la dispoziție.

Biblioteca Academiei Române. Mișcarea în luna aprilie 1902. I. Consultarea. A) Cărți tipărite: 1. Cerute cu buletine 358 cetitori, 1361 volume. 2. Împrumutate acasă 11 cetitori, 28 volume. Total 369 cetitori, 1389 volume. Aflătoare în sala de lucru: Cărți 1626 volume. Aflătoare în sala de lucru: Reviste române 36 volume. Aflătoare în sala de lucru: Reviste străine 50 volume. B) Manuscripte și documente: Manuscripte consultate 40 cetitori, 260 volume. Documente 50 cetitori, 1814 volume. II. Sporirea. Primite: 1. Conform legii de la 1 aprilie 1885, 168 volume și broșuri, 169 numere de reviste române. 2. În dar sați în schimb 29 volume și broșuri, 34 numere de reviste străine, 26 atlase și chărți, 12 foi volante și portrete, 1 vol. msr., 1 fotografie. 3. Cumpărate 5 volume și broșuri, 87 numere de reviste străine, 10 documente. Total 202 volume și broșuri, 169 numere de reviste române, 121 numere de reviste străine, 26 atlase și chărți, 12 foi volante și portrete, 1 volum msr., 10 documente, 1 fotografie. Bibliotecar. I. Bianu.

Biblioteca „Poporul Român“. Din publicațiunea aceasta editată de redacția foii „Poporul Român“ din Budapesta, a apărut broșura nr. 3—4, care conține trei istorioare morale: Părintele fără judecată, Muncitorul din Lăzăreni și Florea Codreanului, de Ioan Bota învățator. Prețul 40 filerl.

TEATRU.

Reprezentare teatrală în Roșia-montană. Reuniunea femeilor române gr. cat. din Roșia-montană aranjează a doua zi de Rusalii reprezentare teatrală în folosul fondului reuniunii, în casina dlui Dregan Ianoș. Se vor juca piesele: „Pe neașteptate“ comedie într'un act de Th. D. Speranța și „Noaptea St. George“ comedie în 2 acte de Theochar Alexi. După teatru va urmâ dans.

Concert și teatru românesc în Sibiiu. Reuniunea sodalilor români din Sibiiu va da duminică, 2/15 iunie, prima zi de Rusalii, în sala cea mare de la Gesellschaftshaus, concert de coruri și reprezentare teatrală, jucând piesa „O casnicie“ comedie în 3 acte de George C. Ursachy. Corurile vor fi dirijate de dl Candid Popa, învățator la școala de aplicație de pe lângă seminariul Andreian. După teatru va fi dans.

Concert și teatru în Hălchiu Inteligența și tinerimea română din comuna Hălchiu a dat încă la 12 maiu, concert și reprezentare teatrală, despre care inse numai acuma se raportează ziarelor. S'a cântat și declamat; apoi s'a jucat piesa „Rusaliile“ de V. Alecsandri. În fine dans.

MUSICĂ.

Dna Irina Vladaia în Oradea-mare. În momentul d'a pune revista noastră sub presă aflăm că renumita artistă, dna Irina Vladaia, primadona de la Teatrul Național din București va da în curând un concert și în Oradea-mare.

Concertul Reuniunii române de musică din Sibiiu. Mercuri la 11 l. c. Reuniunea română de musică din Sibiiu a dat concert în sala de la Gesellschaftshaus, cu concursul dlui Vasilie Popovici din Brașov și a orchestrei orășenești, dirijată de directorul de musică H. Kirchner. S'a executat următoarea programă: 1. „Povestea rosei“ poemă dramatică de M. Horn. Traducere de A. Barseanu. Pentru soli, cor și orchestră de R. Schumann. 2. Din opera „Mărioara“ de H. Kirchner: a, doina pentru solo de sopran; b, hora pentru cor mixt.

Concert în Alba-Iulia. Reuniunea meseriașilor și economilor din Alba-Iulia va da a doua zi de Rusalii un concert de coruri compuse de G. Dima, I. Mureșianu, T. Popovici, Humpel și Mendelssohn. Președintele comitetului aranjator e dl dr. Alesandru Todor.

Concert în Caransebeș. Societatea română de cântări și musică din Caransebeș aranjează în luna Rusaliilor concert în grădina otelului „Pomul verde“, cântând coruri de N. Popovici, Adam, Sequens, Vidu și Musicescu. După concert va urmâ dans.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Alegerea de episcop la Arad s'a făcut în 12 l. c. sub presidiul Esc. Sale arhiepiscopului și mitropolitului Ioan Mețianu. Vicarul Vasile Mangra a obținut 30 voturi, arhimandritul Augustin Hamsea 26, protosinCELUL I. I. Pap 1. Prin urmare Pr. Cuv. Sa vicarul Vasile Mangra obținând majoritatea de voturi, a fost proclamat ales episcop. Acum urmează să se pronunțe sinodul episcopesc. Apoi nou-alesul va fi propus guvernului spre a-l înainta Maj. Sale pentru întărire.

Vicarul general al dieceșei gr. cat. de Oradea-mare. După înmormântarea episcopului Mihail Pavel de pie memorie, capitulul gr. cat. de Oradea-mare a ținut în 5 iunie n. ședință extraordinară, în care conform dispozițiilor canonice, a procedat la alegerea unui vicar general capitular și a fost ales canonicul dr. Augustin Laurant, care numai decât a și preluat guvernarea provisorie a dieceșei veduvite. Vicarul general a îndreptat un circular către preoțime, aducându-i la cunoștință aceasta alegere și intrarea sa în funcțiune. Circularul începe prin elogiase cuvinte dedicate memoriei reposatului episcop și actului imposant de înmormântare, invitând clerul a ținea prin toate bisericile parastas. În aceeaș ședință, econom diecesan s'a ales canonicul Artemiū Sarkady, care asemenea numai decât a intrat în activitate.

Noul vicar al Năsăudului. În locul reposatului dr. Ioan Pop, care a încetat din viață în 1 august anul trecut, a fost numit vicar al Năsăudului dl Ciril Deac, fost administrator al protopopiatului Budacul-român și al parohiei Sietul. Introducerea noului vicar s'a făcut în duminica trecută.

Fundațiunea Șaguna. Cetim în „Telegraful Român“: Joi înainte de amiază și-a ținut reprezentanța fundațiunii fericitului Șaguna ședința sa anuală sub presidiul Ex. Sale dlui arhiepiscop și în prezența a 12 membri ai comisiunii administrative. Între obiectele mai importante remarcăm, că s'a întregit comisiunea prin alegerea a 3 membri noi în locul repausatului dr. N. Olariu și a membrilor țărani Ioan Comșa din Seliște și Constantin Popovici

din Boița. Secretar-referent a fost declarat cu unanimitatea voturilor asesorul dr. Elie Cristea, iar celelalte locuri au fost încredințate cu dr. Nicolae Comșa, medic în Seliște și Ioan Stoain Bobeș episcop în Boița. Ajutoare s'au votat 1, pentru bisericii 7500 cor.; iar 2, pentru școale 3700 cor.; cu totul 11.200 cor.

O nouă reuniune femeiască română. În Zlagna s'a înființat la sărbătoarea Constantin și Elena „Reuniunea femeilor române gr. cat. pentru înfrumșetarea bisericii gr. cat. și ajutorarea elevilor săraci de la școalele din Zlagna“. Președintă s'a ales dna Elena Albini, vicepreședintă dna Ana Moldovau, casieră dna Fabia Pop, controlor dșoara Lucreția M. Montani; director totdeauna preotul local gr. cat.; secretar dl I. Crișan. S'a mai ales un comitet de doamne și de bărbați, aceștia numai cu vot consultativ. Statutele noii reuniuni se vor trimite în curând spre a fi aprobate.

Români premiați la universitatea din Cluș. Încheiându-se anul școlar la universitatea din Cluș, la împărțirea premiilor, premiul pentru lucrare în limba română l-a obținut studentul în drept (II) Iustin Nestor, iar premiul pentru sirguintă studentul în filosofie (I) Aurel Gajea.

Școală superioară gr. or. pentru fete în Cernăuți. Maiestatea Sa Impăratul a încuviințat cu rescriptul preînalt din 23 martie a. c. activarea unei școale superioare gr. or. pentru fete în Cernăuți pe speșele fondului religios gr. or. din Bucovina. Totodată s'a prelininat suma de 359 mii cor. din fondul religios pentru clădirea edificiului și instalare. Conform § 1 din Statutul de organizare, acest institut este o școală confesională privată, cu drepturile unei școale populare și civile publice. § 2 al statutului dispune, că școala va avea: a, patru clase inferioare cu limba de propunere română și patru clase paralele cu limba de propunere ruteană, în cari ambele limba germană se va instrui cu obiect de instrucțiune; b, trei clase superioare comune cu predominarea limbii de propunere germane pe lângă urmarea instrucției limbii române, rutene și germane ca obiecte obligate. Activarea școalei acesteia va urmări succesiv așa, că la 1 septembrie a. c. se va deschide prima clasă inferioară (română și paralela ruteană), iar în fiecare an școlar următor o clasă mai înaltă, eventual clasele superioare.

C E E N O U ?

Hymen. Dl dr. *Ioan Ciordaș* și dșoara *Viora Ignat* se vor cunună la Beiuș în 30 iunie n. — Dl *Zacharie Pantea* și dșoara *Lucreția Pap* s'au cununat în duminica trecută în Lugașul-de-jos în Bihor. — Dl *Aurel Pop*, ales notar în Vintir, Bihor, și dșoara *Veturia Filip*, fiica dlui *Alexandru Filip*, notar în Lugașul-de-jos, s'au logodit în duminica trecută.

Șcire personală. Dl dr. *Iuniu Pușcariu*, consul general al Austro-Ungariei în Tiflis, a fost înaintat consilier ministerial la ministerul de externe din Viena; dl *Iuniu Pușcariu* e fiul dlui *Ioan cav. de Pușcariu*, jude de curie în pensie.

Serbări în parcul princiar de la Cotroceni. Săptămâna precedentă s'au dat în parcul princiar de la Cotroceni două serbări filantropice sub patronajul principesei Maria. Prima a fost marți, care a reușit

esecent, luând parte elita societății bucureștene. Pavilionul principesei eră construit în stil arhaic românesc, cu streșinile de trestie. La intrarea pavilionului principesa, într'un splendid costum țărănesc de munte, îmbrobodită cu năframă pe cap, vindea felurite lucruri de artă toate lucrate de dânsa. Principele Carol, în uniforma școalei fiilor de militari și principesa Elisabeta în costum național, au dat concursul lor. Musică militară și un taraf de lăutari au cântat. Eră un bar american, unde se serviau beuturi americane și șampanie. S'au dat și două reprezentații. Un bufet la care serviau dșoare; un pavilion de radiografie, cinematograf, călusei, căișori, bar japonez și cafeu-concert și alte multe atracțiuni. Seara lampioane venețiene și lumină electrică. — A doua serbare s'a dat joi cu aceleași aranjamente. De asta-dată, lângă pavilionul princiar, în fața unui paravan, a fost expusă vederii publicului, mantia și rochia cu care va fi îmbrăcată principesa României la încoronarea regelui Eduard al Angliei. Rochia și mantia sânt o adevărată minune de artă și au fost executate într'un atelier din București. Și de asta-dată s'au dat reprezentații. La orele 8 seara principele Ferdinand și principesa Maria au luat masa la birtul aranjat în parc de Asilul Elena Doamna și la care serviau elevele acestui institut. A urmat apoi un dans vesel până după miezul nopții. La dans a luat parte și principesa Maria, care eră îmbrăcată în costum național.

„Cartea de aur“ confiscată. La propunerea procuraturii regeșei din Cluș, judele de instrucțiune din Sibiu a confiscat toate exemplarele — cam 750 — din opul „Cartea de aur“ publicat de dl T. V. Păcățianu. Totodată a ordonat să se confişce și exemplarele de la abonați. În urmarea acesteia, urmărirea se face pretotindenea. Judecătoria de instrucțiune din Oradea-mare a confiscat și ea de la abonații de aici exemplarele permise. Actul acesta e introducerea procesului care se va intentă dlui T. V. Păcățianu pentru agitație. Dacă va fi achitat, exemplarele se vor restitui; dacă va fi condamnat, se vor nimia toate.

Bustul lui Aug. Treb. Laurian. La București s'a constituit un comitet pentru ridicarea unui bust lui Aug. Treb. Laurian. Președintele comitetului e dl T. Mateiu, casierul dl Ștefan Ioan. Bustul va fi ridicat în grădina Ateneului Român. Inițiativa aceasta a produs bună impresiune în corpul didactic și printre foștii elevi ai neuitatului profesor.

Pentru rescumpărarea cununei pe coșciugul episcopului Pavel inteligența română din Oradea-mare a contribuit 322 coroane, care în două părți egale s'a trimis pentru masa studenților din Blaș și din Brad.

Au murit: *Patriciu P. Barbu*, avocat în Reghin, unul din membrii comitetului partidului național, condamnat în procesul Memorandului, în Reghin, la 5 iunie, în etate de 62 ani; — *Ioan Cocora*, paroc gr. or. român în Solcița, asesor consistorial, fost director executiv al institutului de credit și economii „Luceafărul“ din Verșeț și membru în direcțiune, la 8 iunie, în etate de 64 ani; — *Iustin Callini*, proprietar în Gödemesteháza, la 2 mai, în etate de 36 ani.

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. maiu 1902.

Budapesta—Orade—Predeal—București						București—Predeal—Orade—Budapesta.						
	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.		Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.	
Budapesta	pleacă	6 50	8 30	2 —	5 45	9 15	București	pleacă	— —	7 50	— —	9 15
Szolnok	"	9 07	11 31	3 59	9 27	11 19	Predeal	"	3 32	— —	— —	1 12
Szajol	"	9 21	11 49	4 12	9 46	11 33	Brașov	sosește	5 00	— —	— —	2 18
P.-Ladány	"	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	"	pleacă	7 48	5 8	— —	2 45
Berettyó-Ujfalú	"	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	Feldiora	"	8 27	— —	5 58	3 15
M.-Peterd	"	— —	3 —	— —	1 00	— —	Homorod Kőhalom	"	10 03	— —	7 44	4 23
M.-Keresztes	"	— —	3 12	— —	1 14	— —	Sighișoara	"	11 40	— —	9 45	5 49
Bihar-Püspöki	"	11 48	3 32	— —	1 36	— —	Mediaș	"	12 40	— —	10 58	6 37
Oradea-Mare	sosește	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	Kis Kapus	"	— —	1 25	11 50	6 50
Oradea-Mare	pleacă	12 21	4 10	6 46	2 06	2 18	Blaș	"	— —	2 16	12 40	— —
Velența	"	— —	4 17	— —	2 31	2 26	Küküllőszeg (Blaș) "	"	— —	2 21	12 58	— —
F.-Oșorheiü	"	— —	4 28	— —	2 42	— —	Teiuș	sosește	3 02	— —	1 42	7 35
Teleagd	"	12 51	4 50	7 15	3 03	2 51	"	pleacă	12 05	3 38	8 48	2 07
Aleșd	"	† 1 04	5 08	† 7 28	3 21	† 3 05	Aiud	"	12 28	3 58	9 07	2 29
Vad	"	1 27	5 33	7 50	3 45	3 26	Felvinț	"	12 54	4 20	9 30	2 51
Ciucea	"	2 14	6 42	8 37	4 52	4 16	M. Ujvár	"	1 03	4 27	9 37	2 58
Huedin	"	2 46	7 23	9 08	5 32	4 52	Sz. Kocsárd	"	1 58	4 32	9 53	3 11
Jegenye	"	3 10	7 55	† 9 33	† 6 01	— —	Ar. Gyeres	"	2 30	5 12	10 30	3 48
Cluș	sosește	3 42	8 37	10 08	6 59	5 55	Apahida	"	4 02	6 27	11 45	5 02
Cluș	pleacă	4 20	8 50	10 47	8 30	6 11	Cluș	sosește	4 27	6 48	12 07	5 24
Apahida	"	4 41	9 07	11 11	8 59	6 27	Cluș	pleacă	5 23	7 00	12 53	6 17
Ar. Gyeres	"	5 56	10 16	12 36	10 41	7 27	Jegenye	"	† 6 11	7 59	† 1 33	7 21
Sz. Kocsárd	"	6 33	10 56	1 40	11 31	7 52	Huedin	"	6 40	8 37	2 05	7 58
M. Ujvár	"	6 40	11 03	1 58	11 40	— —	Ciucea	"	7 09	9 19	2 38	8 37
Felvinț	"	6 48	11 12	2 07	11 50	— —	Vad	"	7 47	10 08	3 20	9 32
Aiud	"	7 11	11 34	2 32	12 20	8 16	Aleșd	"	† 7 59	10 25	† 3 32	9 49
Teiuș	sosește	7 32	11 52	2 55	12 46	8 32	Teleagd	"	8 11	10 42	† 3 44	10 07
"	pleacă	— —	12 24	— —	1 43	8 37	F.-Oșorheiü	"	— —	11 01	— —	10 27
Küküllőszeg (Blaș) "	"	— —	1 07	— —	2 28	9 5	Velența	"	8 32	11 10	— —	10 37
Blaș	"	— —	1 14	— —	2 36	— —	Oradea-Mare	sosește	8 38	11 17	4 09	10 44
Kis Kapus	"	— —	2 15	— —	3 48	9 47	Oradea-Mare	pleacă	8 43	11 36	4 15	11 04
Mediaș	"	— —	2 33	— —	4 03	10 01	Bihar-Püspöki	"	8 52	11 47	— —	11 14
Sighișoara	"	— —	3 47	— —	5 43	11 —	M.-Keresztes	"	— —	12 05	— —	11 37
Homorod-Kőhalom	"	— —	5 35	— —	7 54	12 26	M.-Peterd	"	— —	12 17	— —	11 50
Feldiora	"	— —	7 16	— —	9 40	1 35	Berettyó-Ujfalú	"	9 23	12 29	4 52	12 05
Brașov	sosește	— —	8 —	— —	10 25	2 09	P.-Ladány	"	10 06	1 34	5 40	1 19
"	pleacă	— —	11 —	— —	— —	2 19	Szajol	"	11 21	3 8	6 59	3 04
Predeal	sosește	— —	1 11	— —	— —	3 31	Szolnok	"	11 44	3 35	7 32	3 37
București	"	— —	8 05	— —	— —	9 10	Budapesta	sosește	1 50	6 20	9 35	7 10

Oradea-Mare—Arad.

		Person.				
Oradea-Mare	pleacă	10	20	4	45	7 —
Ósi	"	10	30	4	56	7 16
Less	"	10	48	5	05	7 40
Cefa	"	11	03	5	34	8 05
Salonta	"	11	26	6	20	8 46
Kőtegyán	"	11	44	6	24	9 15
Sarkad	"	11	54	6	33	9 31
Giula	"	12	18	6	57	10 01
Ciaba	sosește	12	37	7	29	10 30
Ciaba	pleacă	2	05	7	41	4 32
Chitighaz	"	2	34	7	56	5 38
Arad	sosește	3	32	9	—	6 05

Arad—Oradea-Mare.

		Person.				
Arad	pleacă	5	10	11	20	9 35
Chitighaz	"	6	14	12	31	10 54
Ciaba	sosește	6	40	12	57	11 24
Ciaba	pleacă	7	—	1	38	4 50
Giula	"	7	27	2	02	5 26
Sarkad	"	7	47	2	22	5 54
Kőtegyán	"	7	57	2	32	6 10
Salonta	"	8	23	2	57	6 47
Cefa	"	8	42	3	15	7 18
Less	"	9	04	3	33	7 51
Ósi	"	9	21	3	49	8 16
Oradea-Mare	sosește	9	32	4	00	8 31

Numerii cei groși înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii sém nați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.